

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Аудитын код: БНА-2021/7/СТА-ТТЗ

Баянхонгор
2020 он

Тэргүүлэх аудитор: Б.Мөнхбат

Утас: 99007576   Цахим хаяг: munkhbatb@audit.gov.mn

Аудитын менежер: А.Цээням

Утас: 99442140   Цахим хаяг: tseenyama@audit.gov.mn

Аудитор: Н.Бүнчинсүрэн

Утас: 99049866   Цахим хаяг: bunchinsuren@audit.gov.mn

Цахим хуудас: www.audit.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1. Аудитын гэрчилгээ	2
2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	3
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан	3
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан.....	4
2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан	6
2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан.....	11
2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан.....	14
3. Аудитын тайлан.....	15
3.1. Ерөнхий зүйл.....	15
3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй.....	15
3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт	15
3.4 Материаллаг байдал	16
3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт	16
3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө.....	16
3.5.2 Авлага	16
3.5.3 Бараа материал	17
3.5.7 Үндсэн хөрөнгө	18
3.5.8 Өр төлбөр.....	19
3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо.....	20
3.5.10 Орлогын данс	20
3.5.11 Зардлын данс.....	21
3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	21
3.7 Шилэн дансны мэдээлэл	24
3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга.....	24
3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн	25
3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал ..	26
4. Менежментийн захидал.....	26
5. Хавсралт 1.: Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт.....	28
6. Хавсралт 2.: Харьяа ТШЗ-ийн байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт/мянган төгрөгөөр/.....	29

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагуудын Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
ТТЗ	Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
ИТХ	Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал
ОНХС	Орон нутгийн хөгжлийн сан
СХС	Сум хөгжүүлэх сан

**БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

64101 Баянхонгор аймаг,
Баянхонгор сум, Номгон баг
Утас, факс 7044 2584
E-mail: bayankhongor@audit.gov.mn

2021.03.25 № 2/200

танай _____-ны № _____-т

Г **АУДИТЫН САНАЛ ДҮГНЭЛТ** 7

Зөрчилгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-д заасны дагуу Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх нэгтгэсэн санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэл материаллаг алдаагүй, Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан холбогдох журамд нийцүүлэн үнэн зөв, шударга толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан Санхүүгийн тайлангийн аудитын журам, гарын авлагын дагуу гүйцэтгэж, шалгагдагч этгээдээс хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Бусад мэдээлэл

Байгууллагын удирдлага бусад мэдээлэлтэй холбоотой үүрэг хариуцлагыг хүлээнэ.

Бөмбөгөр сумын эдийн засаг, нийгмийг 2020 онд хөгжүүлэх үндсэн чиглэлд нийт 9 зорилтын хүрээнд 78 арга хэмжээ хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснийг 70 хувийн биелэлтэй тайлагнасан байна.

Сумын Засаг даргын 2016-2020 онд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны мөрийн хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг 17 зорилтын хүрээнд 69 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж 88.4 хувийн биелэлттэй байна.

2021 А4 ТООТ

• 005020303

Сумын Засаг даргын 2020 оны А/174 дугаар захирамжаар байгуулагдсан сумын онцгой комисс, мэргэжлийн анги нь Ковид-19 цар тахлаас урьдчилан сэргийлэх хор уршгийг арилгах талаар төрийн захиргааны төв, орон нутгийн байгууллагын удирдлагад санал, холбогдох бусад байгууллагад үүрэг өгч, биелэлтийг хангуулах, гүйцэтгэлд нь хяналт тавих чиг үүрэг хэрэгжүүлж ажилласан байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандарт, Сангийн сайдын баталсан журам, зааврын дагуу үнэн зөв, шударга бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэж болох материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтуудыг хэрэгжүүлэх хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт гэдэг нь дээд түвшний баталгаа боловч материаллаг буруу илэрхийлэл байгаа тохиолдолд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар түүнийг бүгдийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа биш юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ
АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ

2. Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн байдлын тайлан

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	610,452,435.14	919,748,761.07
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	106,947,391.60	261,032,792.87
312	Банкинд байгаа бэлэн мөнгө	106,947,391.60	261,032,792.87
3121	Төгрөг	106,947,391.60	261,032,792.87
31211	Төрийн сангийн харилцах	106,947,391.60	261,032,792.87
33	АВЛАГА	189,436,521.18	170,135,345.98
33100	Ажиллагчидтай холбогдсон авлага	613,264.18	682,775.98
335	Бусад авлага	17,000,000.00	9,950,000.00
3351	Байгууллагаас авах авлага	17,000,000.00	9,950,000.00
336	Зээлийн авлага	171,823,257.00	159,502,570.00
3361	Дотоод эх үүсвэрээс олгосон зээлийн авлага	171,823,257.00	159,502,570.00
33612	Хувь хүмүүст олгосон зээл	171,823,257.00	159,502,570.00
34	УРЬДЧИЛГАА	400,000.00	-
3471	Урьдчилгаа тооцоо	400,000.00	-
34713	Цалингийн урьдчилгаа	400,000.00	-
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	313,668,522.36	488,580,622.22
351	Түүхий эд материал	126,906,365.83	154,459,015.69
35110	Тусгай зориулалттай материал	126,028,560.83	150,546,243.51
35130	Эм боох материал	877,805.00	3,912,772.18
35300	Бэлэн бүтээгдэхүүн	5,947,000.00	21,680,000.00
354	Хангамжийн материал	168,455,156.53	311,239,106.53
35410	Бичиг хэргийн материал	776,500.00	598,900.00
35420	Аж ахуйн материал	49,630,352.53	65,191,946.53
35430	Сэлбэг хэрэгсэл		1,335,000.00
35440	Түлш, шатах тослох материал	1,629,854.00	6,606,860.00
35450	Барилгын засварын материал	500,000.00	90,000.00
35460	Хүнсний материал	96,950.00	115,500.00
35470	Бусад хангамжийн материал	115,821,500.00	237,300,900.00
35600	Мал амьтад	12,360,000.00	1,202,500.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,425,848,000.85	3,433,488,725.09
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3425848000.85	3,433,488,725.09
392	Биет хөрөнгө	3345844500.65	3357405225.01
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	3,159,797,561.29	3,238,610,026.29
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(315,567,074.27)	(443,936,711.53)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	334,241,214.30	294,366,390.30
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(155,121,847.51)	(189,145,074.00)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	533,493,891.76	592,114,617.76
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(373,084,414.67)	(446,495,503.55)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	237,067,483.90	283,192,983.90
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(126,724,174.41)	(149,448,499.75)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	4,000,000.00	126,424,914.19
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл		(1,214,481.86)
39217	Ном	47,741,860.26	52,936,563.26
393	Биет бус хөрөнгө	80,003,500.20	76,083,500.08
39301	Програм хангамж	2,375,000.00	2,080,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,787,499.80)	(1,312,500.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	79,416,000.00	79,416,000.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл		(4,099,999.92)
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	4,036,300,435.99	4,353,237,486.16
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	36105030.63	34360290.89
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	36105030.63	34360290.89

413	Өглөг	36105030.63	34360290.89
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	677136.83	4371497.09
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	7000.00	1567900.00
4136	Бусад өглөг	35420893.80	28420893.80
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	35420893.80	28420893.80
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	4000195405.36	4318877195.27
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	4000195405.36	4318877195.27
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1653536956.76	1,653,536,956.76
51101	Өмч: - төрийн	1653536956.76	1,653,536,956.76
512	Хуримтлагдсан үр дүн	826,816,095.23	1,166,728,709.14
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	862,177,606.34	848,046,919.23
51220	Тайлант үеийн үр дүн	(35,361,511.11)	318,681,789.91
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,519,842,353.37	1,498,611,529.37
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	4,036,300,435.99	4,353,237,486.16

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн нэгтгэсэн үр дүнгийн тайлан
2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	2,159,531,847.14	3,057,361,681.27
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	68,535,540.14	210,479,928.30
110	Орлогын албан татвар	50,109,036.44	178,792,611.50
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	50,109,036.44	178,792,611.50
110002	Үйл ажиллагааны орлого	15,670,401.94	136,666,226.00
110003	Хөрөнгийн орлого	34,438,634.50	40,046,385.50
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого		2,080,000.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	2,602,000.00	1,946,000.00
113002	Бууны албан татвар	2,602,000.00	1,946,000.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	15,824,503.70	29,741,316.80
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	9,764,205.00	13,578,297.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	4,325,554.00	1,779,200.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	5,438,651.00	11,799,097.00
1181	Газрын төлбөр	-	9,439,301.80
118101	Газрын төлбөр		9,439,301.80
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	5,553,750.00	-
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	5,553,750.00	
1183	Бусад татвар	506,548.70	6,723,718.00
118301	Бусад татвар	206,548.70	6,723,718.00
118304	Нохойны албан татвар	300,000.00	
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	76,993,107.00	566,701,125.97
120	Нийтлэг татварын бус орлого	76,993,107.00	566,701,125.97
120003	Торгуулийн орлого	9,822,099.00	26,388,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	67,171,008.00	540,313,125.97
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	9,274,567.00	71,332,543.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	16,340,000.00	56,169,000.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	41,556,441.00	412,811,582.97
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,014,003,200.00	2,280,180,627.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,317,316,000.00	1,448,182,500.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,317,316,000.00	1,448,182,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	41,901,500.00	138,106,657.00

131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	7,436,500.00	138,106,657.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	34,465,000.00	
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	622,130,600.00	661,079,010.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	492,967,100.00	545,939,600.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	129,163,500.00	115,139,410.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	32,655,100.00	32,812,460.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	32,655,100.00	32,812,460.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	2,176,305,404.74	2,710,154,095.35
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,176,305,404.74	2,710,154,095.35
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,127,412,015.39	2,547,877,486.91
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,230,692,192.44	1,422,414,472.39
210101	Үндсэн цалин	1,154,939,192.44	1,151,745,948.65
210102	Нэмэгдэл	34,021,900.00	134,839,373.25
210104	Урамшуулал	25,450,500.00	96,167,131.61
210105	Гэрээт ажлын хөлс	16,280,600.00	39,662,018.88
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	160,405,381.87	183,960,113.66
210201	Тэтгэврийн даатгал	113,600,123.38	125,123,764.93
210202	Тэтгэмжийн даатгал	11,844,397.88	14,715,475.79
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,826,480.65	11,739,486.90
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,494,036.75	3,145,645.64
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	22,640,343.21	29,235,740.40
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	103,803,874.00	111,162,259.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	15,105,804.00	14,288,139.00
210302	Түлш, халаалт	87,118,650.00	96,099,220.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,579,420.00	774,900.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	93,023,769.58	98,487,229.25
210401	Бичиг хэрэг	18,745,200.01	14,967,231.25
210402	Тээвэр, шатахуун	52,590,488.00	53,626,142.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	8,037,500.00	5,553,200.00
210404	Ном, хэвлэл	501,500.00	484,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	953,800.00	1,413,220.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	4,393,556.00	5,072,836.00
210407	Аж ахуйн материал худалдан авах зардал	737,000.00	5,464,700.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	7,064,725.57	11,905,500.00
2105	Нормативт зардал	105,687,419.65	75,411,609.22
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	26,891,944.65	30,475,869.22
210502	Хоол, хүнс	73,132,075.00	41,634,740.00
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	5,663,400.00	3,301,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	9,836,500.00	10,265,350.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	50,000.00	117,300.00
210604	Урсгал засвар	9,786,500.00	10,148,050.00
2107	Томилолт, зочны зардал	13,274,500.00	17,352,800.00
210702	Дотоод албан томилолт	9,538,500.00	13,162,800.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	3,736,000.00	4,190,000.00

2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	107,693,526.00	304,470,549.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	101,835,695.00	297,730,649.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,000,000.00	1,850,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	1,826,340.00	850,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	894,591.00	77,100.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	216,000.00	187,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	1,462,100.00	3,765,200.00
210807	Газрын төлбөр	458,800.00	10,600.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	302,994,851.85	324,353,104.39
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	42,542,042.11	22,716,310.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	6,868,530.00	6,209,200.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	253,584,279.74	295,427,594.39
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	48,893,389.35	162,276,608.44
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	41,523,500.00	84,242,954.00
213204	Ажил олгогчоос олгох бусад тэтгэмж, урамшуулал	5,011,600.00	
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	23,059,200.00	14,328,900.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	5,011,600.00	20,853,572.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	3,302,400.00	35,537,482.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,138,700.00	13,523,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	6,712,618.00	30,725,414.00
213404	Хөрөнгийн	6,712,618.00	30,725,414.00
2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	657,271.35	47,308,240.44
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	657,271.35	47,308,240.44
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	(16,773,557.60)	347,207,585.92
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	18,587,953.51	28,525,796.01
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	18,587,953.51	8,439,989.56
225005	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал		20,085,806.45
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	(18,587,953.51)	(28,525,796.01)
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	(35,361,511.11)	318,681,789.91

2.3 Аудит хийсэн нэгтгэсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	2,155,162,365.14	2,644,353,098.30
11	ТАТВАРЫН ОРЛОГО	68,535,540.14	210,479,928.30
110	Орлогын албан татвар	50,109,036.44	178,792,611.50
1100	Хувь хүний орлогын албан татвар	50,109,036.44	178,792,611.50
110002	Үйл ажиллагааны орлого	15,670,401.94	136,666,226.00

110003	Хөрөнгийн орлого	34,438,634.50	40,046,385.50
110004	Хөрөнгө борлуулсны орлого		2,080,000.00
113	Хөрөнгийн албан татвар	2,602,000.00	1,946,000.00
113002	Бууны албан татвар	2,602,000.00	1,946,000.00
118	Бусад татвар, төлбөр, хураамж	15,824,503.70	29,741,316.80
1180	Бусад нийтлэг төлбөр, хураамж	9,764,205.00	13,578,297.00
118001	Улсын тэмдэгтийн хураамж	4,325,554.00	1,779,200.00
118009	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	5,438,651.00	11,799,097.00
1181	Газрын төлбөр	-	9,439,301.80
118101	Газрын төлбөр		9,439,301.80
1182	Байгалийн нөөц ашигласны төлбөр	5,553,750.00	-
118202	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	5,553,750.00	
1183	Бусад татвар	506,548.70	6,723,718.00
118301	Бусад татвар	206,548.70	6,723,718.00
118304	Нохойны албан татвар	300,000.00	
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	72,623,625.00	153,692,543.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	72,623,625.00	153,692,543.00
120003	Торгуулийн орлого	9,822,099.00	26,388,000.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	62,801,526.00	127,304,543.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	46,461,526.00	71,332,543.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	16,340,000.00	55,972,000.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	2,014,003,200.00	2,280,180,627.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс	1,317,316,000.00	1,448,182,500.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,317,316,000.00	1,448,182,500.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	41,901,500.00	138,106,657.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	7,436,500.00	138,106,657.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	34,465,000.00	
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	622,130,600.00	661,079,010.00
132006	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт / аймгаас авсан санхүүгийн дэмжлэг/	492,967,100.00	545,939,600.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	129,163,500.00	115,139,410.00

1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	32,655,100.00	32,812,460.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	32,655,100.00	32,812,460.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	1,972,775,656.66	2,232,279,449.03
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,972,775,656.66	2,232,279,449.03
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,923,979,167.31	2,070,002,840.59
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,226,517,849.66	1,390,777,320.85
210101	Үндсэн цалин	948,210,971.79	993,424,107.18
210102	Нэмэгдэл	137,955,400.00	203,206,557.51
210104	Урамшуулал	66,102,400.00	124,171,919.33
210105	Гэрээт ажлын хөлс	74,249,077.87	69,974,736.83
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	159,582,800.00	195,001,421.74
210201	Тэтгэврийн даатгал	111,375,000.00	137,231,784.74
210202	Тэтгэмжийн даатгал	12,052,100.00	14,465,357.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	9,641,600.00	11,479,963.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,410,500.00	2,884,682.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	24,103,600.00	28,939,635.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	104,067,370.00	116,956,944.00
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,759,850.00	14,683,037.00
210302	Түлш, халаалт	88,607,520.00	100,573,907.00
210303	Цэвэр, бохир ус	1,700,000.00	1,700,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	78,994,100.00	78,403,985.00
210401	Бичиг хэрэг	10,285,500.00	10,088,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	43,536,260.00	48,954,560.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,190,100.00	6,753,925.00
210404	Ном, хэвлэл	69,900.00	2,321,400.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,234,640.00	3,702,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	15,677,700.00	6,582,700.00
2105	Нормативт зардал	109,093,655.65	64,750,390.00
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	27,654,805.65	15,229,000.00
210502	Хоол, хүнс	72,149,450.00	40,764,290.00

210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	9,289,400.00	8,757,100.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	30,838,400.00	19,755,200.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	50,000.00	11,177,300.00
210602	Тавилга	1,600,000.00	825,000.00
210604	Урсгал засвар	29,188,400.00	7,752,900.00
2107	Томилолт, зочны зардал	13,531,500.00	17,752,800.00
210702	Дотоод албан томилолт	9,538,500.00	13,162,800.00
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	3,993,000.00	4,590,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	163,396,999.00	129,990,689.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	153,776,988.00	124,075,989.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,400,000.00	1,850,000.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	2,145,007.00	100,000.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	575,924.00	295,100.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	216,000.00	95,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	4,564,000.00	3,564,000.00
210807	Газрын төлбөр	360,000.00	10,600.00
210808	Банк, санхүүгийн байгууллагын үйлчилгээний хураамж	359,080.00	
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	37,956,493.00	56,614,090.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	25,334,933.00	31,965,890.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	12,621,560.00	24,648,200.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	48,796,489.35	162,276,608.44
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	41,426,600.00	84,242,954.00
213202	Нийгмийн даатгалын тэтгэвэр, тэтгэмж	5,011,600.00	
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	23,059,200.00	14,328,900.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	5,011,600.00	20,853,572.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	3,302,400.00	35,537,482.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	5,041,800.00	13,523,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	6,712,618.00	30,725,414.00
213404	Хөрөнгийн	6,712,618.00	30,725,414.00

2135	Төсвийн захирагчдаас олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	657,271.35	47,308,240.44
213503	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	657,271.35	47,308,240.44
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	182,386,708.48	412,073,649.27
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	140,802,101.00	257,988,248.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	140,802,101.00	257,988,248.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	140,802,101.00	257,988,248.00
220001	Барилга байгууламж	67,906,100.00	180,719,086.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	72,896,001.00	77,269,162.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	(140,802,101.00)	(257,988,248.00)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	41,584,607.48	154,085,401.27
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	65,362,784.12	106,947,391.60
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	106,947,391.60	261,032,792.87

2.4 Аудит хийсэн нэгтгэсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан
2020 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон тайлан

(төгрөгөөр)

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2018 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,589,120,956.76	1,544,987,444.37	826,816,095.23	3,960,924,496.36
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,589,120,956.76	1,544,987,444.37	826,816,095.23	3,960,924,496.36
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	64,416,000.00	-25,145,091.00		39,270,909.00
C08	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,653,536,956.76	1,519,842,353.37	826,816,095.23	4,000,195,405.36
D01	2019 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,653,536,956.76	1,519,842,353.37	826,816,095.23	4,000,195,405.36
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00		21,230,824.00	21,230,824.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	1,653,536,956.76	1,519,842,353.37	848,046,919.23	4,021,426,229.36
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт		-21,230,824.00		-21,230,824.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн			318,681,789.91	318,681,789.91
D09	2020 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	1,653,536,956.76	1,498,611,529.37	1,166,728,709.14	4,318,877,195.27

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

(төгрөгөөр)

Эдийн засгийн ангилал	Үзүүлэлт	Тайлант оны			
		Батлагдсан төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,459,204,000.00	2,304,852,799.59	154,351,200.41	93.7
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	2,179,285,100.00	2,124,133,713.59	55,151,386.41	97.5
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	2,133,338,400.00	2,090,155,313.59	43,183,086.41	98.0
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	1,423,618,500.00	1,390,777,320.85	32,841,179.15	97.7
210101	Үндсэн цалин	998,500,100.00	993,424,107.18	5,075,992.82	99.5
210102	Нэмэгдэл	211,920,300.00	203,206,557.51	8,713,742.49	95.9
210104	Урамшуулал	131,067,000.00	124,171,919.33	6,895,080.67	94.7
210105	Гэрээт ажлын хөлс	82,131,100.00	69,974,736.83	12,156,363.17	85.2
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	195,554,700.00	195,001,421.74	553,278.26	99.7
210201	Тэтгэврийн даатгал	137,543,800.00	137,231,784.74	312,015.26	99.8
210202	Тэтгэмжийн даатгал	14,502,700.00	14,465,357.00	37,343.00	99.7
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	11,602,300.00	11,479,963.00	122,337.00	98.9
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,900,600.00	2,884,682.00	15,918.00	99.5
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	29,005,300.00	28,939,635.00	65,665.00	99.8
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	118,607,600.00	116,956,944.00	1,650,656.00	98.6
210301	Гэрэл, цахилгаан	14,644,300.00	14,683,037.00	(38,737.00)	100.3
210302	Түлш, халаалт	102,263,300.00	100,573,907.00	1,689,393.00	98.3
210303	Цэвэр, бохир ус	1,700,000.00	1,700,000.00	-	100.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	80,395,300.00	79,602,647.00	792,653.00	99.0
210401	Бичиг хэрэг	10,098,800.00	10,088,800.00	10,000.00	99.9
210402	Тээвэр, шатахуун	49,671,500.00	48,954,560.00	716,940.00	98.6
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,847,900.00	6,753,925.00	93,975.00	98.6
210404	Ном, хэвлэл	3,520,400.00	3,520,062.00	338.00	100.0
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	3,674,000.00	3,702,600.00	(28,600.00)	100.8
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	6,582,700.00	6,582,700.00	-	100.0
2105	Нормативт зардал	67,951,400.00	64,750,390.00	3,201,010.00	95.3
210501	Эм, бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	15,243,200.00	15,229,000.00	14,200.00	99.9
210502	Хоол, хүнс	43,951,100.00	40,764,290.00	3,186,810.00	92.7
210503	Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	8,757,100.00	8,757,100.00	-	100.0
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	72,622,700.00	72,612,600.00	10,100.00	100.0

210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	37,596,000.00	37,594,700.00	1,300.00	100.0
210602	Тавилга	21,060,000.00	21,060,000.00	-	100.0
210604	Урсгал засвар	13,966,700.00	13,957,900.00	8,800.00	99.9
2107	Томилолт, зочны зардал	19,281,400.00	17,752,800.00	1,528,600.00	92.1
210702	Дотоод албан томилолт	14,541,400.00	13,162,800.00	1,378,600.00	90.5
210703	Зочин төлөөлөгч хүлээн авах	4,740,000.00	4,590,000.00	150,000.00	96.8
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	91,900,800.00	89,479,700.00	2,421,100.00	97.4
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	85,888,700.00	83,565,000.00	2,323,700.00	97.3
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	1,850,000.00	1,850,000.00	-	100.0
210803	Даатгалын үйлчилгээ	100,000.00	100,000.00	-	100.0
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	373,100.00	295,100.00	78,000.00	79.1
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	95,000.00	95,000.00	-	100.0
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	3,564,000.00	3,564,000.00	-	100.0
210807	Газрын төлбөр	30,000.00	10,600.00	19,400.00	35.3
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	63,406,000.00	63,221,490.00	184,510.00	99.7
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	36,304,400.00	36,223,490.00	80,910.00	99.8
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	27,101,600.00	26,998,000.00	103,600.00	99.6
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	45,946,700.00	33,978,400.00	11,968,300.00	74.0
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	45,946,700.00	33,978,400.00	11,968,300.00	74.0
213205	Төрөөс иргэдэд олгох тэтгэмж, урамшуулал	26,294,300.00	14,328,900.00	11,965,400.00	54.5
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	6,126,500.00	6,126,500.00	-	100.0
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	13,525,900.00	13,523,000.00	2,900.00	100.0
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	279,918,900.00	180,719,086.00	99,199,814.00	64.6
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	279,918,900.00	180,719,086.00	99,199,814.00	64.6
223001	Бусад хөрөнгө	279,918,900.00	180,719,086.00	99,199,814.00	64.6
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	2,459,204,000.00	2,313,120,366.59	146,083,633.41	94.1
1310	УЛСЫН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,448,182,500.00	1,404,978,900.00	43,203,600.00	97.0
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	1,448,182,500.00	1,404,978,900.00	43,203,600.00	97.0
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	785,678,500.00	752,129,104.03	33,549,395.97	95.7
132001	Орон нутгийн төсвөөс	641,759,600.00	636,989,694.03	4,769,905.97	99.3
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	143,918,900.00	115,139,410.00	28,779,490.00	80.0

1340	НИЙГМИЙН ДААТГАЛЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	32,843,000.00	28,707,819.56	4,135,180.44	87.4
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	32,843,000.00	28,707,819.56	4,135,180.44	87.4
120004	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	192,500,000.00	127,304,543.00	65,195,457.00	66.1
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	55,500,000.00	71,332,543.00	(15,832,543.00)	128.5
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	56,000,000.00	55,972,000.00	28,000.00	100.0
1200043	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	81,000,000.00		81,000,000.00	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		82,890,427.00	(82,890,427.00)	
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл		91,157,994.00	(91,157,994.00)	
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	6	6	-	100.0
610001	Төсвийн байгууллага	6	6	-	100.0
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	130	129	1	99.2
620001	Удирдах ажилтан	12	12	-	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	77	76	1	98.7
620003	Үйлчлэх ажилтан	23	23	-	100.0
620004	Гэрээт ажилтан	18	18	-	100.0
63	СУРАЛЦАГЧДЫН ТОО (ЖИЛИЙН ДУНДЖААР)	672	672	-	100.0
630	ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬД СУРАЛЦАГЧИД	492	492	-	100.0
630001	Төрийн өмчит ЕБС	492	492	-	100.0
631	СУРГУУЛИЙН ӨМНӨХ БОЛОВСРОЛЫН БАЙГУУЛЛАГА	180	180	-	100.0
631001	Төрийн өмчит СӨБ байгууллага	180	180	-	100.0
64	ЭМЧЛҮҮЛЭГСЭДИЙН ТОО	215	215	-	100.0
640001	Улсын эмнэлгээр хэвтэн эмчлүүлэгсдийн тоо	215	215	-	100.0
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	131	129	2	98.5
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	10	9	1	90.0
650004	СЭБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	46	46	-	100.0
650006	Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	3	3	-	100.0
650008	Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	16	16	-	100.0
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	30	30	-	100.0
650010	Гэрээт ажилтан	19	18	1	94.7
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	7	7	-	100.0

4.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

(төгрөгөөр)

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Гүйцэтгэл
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл		
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	67,576,374.00	138,106,657.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	67,576,374.00	138,106,657.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	67,576,374.00	57,116,689.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	67,576,374.00	57,116,689.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	67,576,374.00	57,116,689.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	80,989,968.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	80,989,968.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж		14,727,072.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		35,537,482.00
2133	Олгосон санхүүжилт, шилжүүлэг	-	30,725,414.00
213405	213405 Нэмэлт санхүүжилт төвлөрүүлэх шилжүүлэг		30,725,414.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	67,576,374.00	138,106,657.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	67,576,374.00	138,106,657.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	67,576,374.00	57,116,689.00

3. Аудитын тайлан

3.1. Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.2-т заасны дагуу Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын дүн, дүгнэлтийг төсвийн төвлөрүүлэн захирагч М.Мөнхжаргал танд танилцуулж байна.

Энэхүү тайланд үйлчлүүлэгчийн санхүү, нягтлан бодох бүртгэл, дотоод хяналтын системд хийсэн үнэлгээний тойм, аудитын явцад илрүүлсэн зүйлс, гаргасан шийдлүүд, анхаарал хандуулахуйц залруулаагүй материаллаг болон материаллаг бус алдаа зөрчил зэрэг аудитын үр дүнгийн талаарх тайлбар, тодруулга, аудитын санал дүгнэлтийн хэлбэр, түүний үндэслэлийн талаар тус тус хураангуйлан тэмдэглэв.

Аудитын дүнд үндэслэсэн үйлчлүүлэгчийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлагнал, дотоод хяналтын системийг боловсронгуй болгох зөвлөмжүүдийг Менежментийн захидалд тусгасан болно.

Аудитыг 2021 оны 03 дугаар сарын 15-аас 2021 оны 03 дугаар сарын 20-ны хооронд гүйцэтгэж, аудитын тайланг 2021 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдөр эцэслэн баталгаажуулж, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид хүргүүлэхээр төлөвлөн, Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Н.Бүнчинсүрэн гүйцэтгэв.

Бөмбөгөр сумын Засаг дарга нь 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд аудит хийлгэх хүсэлтээ Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2020 оны 03 дугаар сарын 05-ний өдрийн 126 дугаар албан бичгээр ирүүлсэн байна.

Бөмбөгөр сумын Засаг даргаар 2010 он 1 сараас 10 сар хүртэл Д.Мөнх-Эрдэнэ, 2020 оны 11 дүгээр сараас М.Мөнхжаргал, санхүүгийн албаны даргаар Б.Нарангэрэл нар ажиллаж байна.

3.2 Байгууллагын зорилго, үйл ажиллагаа, хууль, эрх зүй

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын Тамгын газрын үйл ажиллагааны эрхэм зорилго нь "Орчин үеийн тэргүүний дэвшилтэт технологи нэвтэрсэн өндөр мэргэжилтэй, чадварлаг боловсон хүчний чадварт түшиглэн төрийн үйлчилгээг үзүүлэх, Монгол Улсын төр засгийн хууль, тогтоомжийг сумын хэмжээнд сурталчлах, төрийн үйлчилгээг ард түмэнд хөнгөн шуурхай хүргэхэд оршино." гэж тодорхойлжээ.

Дээрх эрхэм зорилгынхоо хүрээнд дор дурдсан үйл ажиллагааны стратегийн зорилтыг хэрэгжүүлэхээр тодорхойлсон байна. Үүнд:

- Сумын нийгэм эдийн засгийг хөгжүүлэх, төлөвлөгөөт зорилтуудыг биелүүлэх, мал аж ахуйн материаллаг баазыг бэхжүүлэх, ард иргэдийн амьдрал ахуйг дээшлүүлэх ажлыг дэвсгэрийн хэмжээнд зохион байгуулах .
- Төрийн албан хаагчдын ажлын ачааллыг жигдрүүлэн ажиллахад ажлынхаа голыг чиглүүлж, ажилтан албан хаагчдын ажил үүргийг тодорхойлж, хөдөлмөрийн гэрээ байгуулан, хөдөлмөрийн хамт олны ажлын амжилт, ололтыг бататгах, дутагдлыг арилгах зорилт тавин ажиллаж байна

3.3 Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлого, дотоод хяналт

Бөмбөгөр сумын Засаг дарга нь санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангаа Төсвийн тухай хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын дагуу үнэн зөв бэлтгэх үүрэгтэй.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, холбогдох стандарт, хууль тогтоомжтой нийцсэн байна.

Баянхонгор аймгийн Санхүүгийн хяналт, дотоод аудитын алба нь Бөмбөгөр сумын төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяа байгууллагуудын 2020 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд дотоод аудит хийгээгүй байна.

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын үндсэн үйл ажиллагаа, санхүүгийн дотоод хяналтын эрсдэлийг төлөвлөлтийн үе шатанд дунд гэж үнэлсэн бөгөөд гүйцэтгэлийн шатанд дахин хянахад дотоод хяналт үр нөлөөтэй гэж үзлээ.

Төрийн аудитын байгууллагаас эрх асуудлын хүрээний байгууллагад санхүүгийн тайлангийн аудит хийсэн хэлбэрийг дараах хүснэгтээр үзүүлэв.

Байгууллагын ангилал	Санхүүгийн тайлангийн аудит хийсэн хэлбэр			
	Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Итгэл үзүүлсэн	Аудитад хамрагдаагүй
Төсвийн шууд захирагч	4	3	1	-
Дүн	4	3	1	-

3.4 Материаллаг байдал

Аудитыг төлөвлөх үе шатны материаллаг байдлыг АДБОУС 1320, АОУС 320-ын дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр 2020 оны жилийн эцсийн санхүүгийн тайлангийн нийт зардлыг сонгож, эрсдэлийн түвшнийг “Дунд” гэж үнэлэн материаллаг байдлын хувь хэмжээг 1 хувиар тогтоов.

Төлөвлөлтийн үе шатанд материаллаг байдлын түвшнийг 2019 оны үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 2194893.4 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 21948.9 мянган төгрөгөөр материаллаг байдлыг тооцсоныг гүйцэтгэлийн үе шатанд 2020 оны жилийн эцсийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 2738679.9 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 27386.8 мянган төгрөгөөр тооцов.

3.5 Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн үзүүлэлт

3.5.1 Мөнгөн хөрөнгө

Мөнгөн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 106947.4 мянга, эцсийн үлдэгдэл 261032.8 мянган төгрөг болж, мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 1. Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
Төрийн сангийн дансанд байгаа бэлэн мөнгө	106947.4	261032.8	154085.4	100.0
Дүн	106947.4	261032.8	154085.4	100.0

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдэлд байгаа 261032.8 мянган төгрөг нь төрийн сангийн орон нутгийн ерөнхий орлогын дансанд буцаан төвлөрүүлсэн 6864.4 мянга, орон нутгийн төсвөөс сумын ЗДТГ, соёлын төвд дутуу олгосон 2094.5 мянга, орон нутгийн орлогын үлдэгдэл 160915.9 мянга, Орон нутгийн хөгжлийн сангийн дансанд 66822.7 мянга, Сум хөгжүүлэх сангийн дансанд 24335.3 мянган төгрөгийн үлдэгдэл тус тус байршиж байна.

3.5.2 Авлага

Авлага дансны эхний үлдэгдэл 189436.5 мянга, эцсийн үлдэгдэл 170135.3 мянган төгрөг болж 19301.2 мянган төгрөгөөр буурсан байна.

Хүснэгт № 2. Авлагын үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Ажиллагсадтай холбогдсон авлага	613.26	682.78	69.5

Байгууллагаас авах авлага	17000.00	9950.00	(7,050.0)
Хувь хүмүүсээс авах авлага	0.00	0.00	-
Зээлийн авлага	171823.26	159502.57	(12,320.7)
Дүн	189,436.5	170,135.3	(19,301.2)

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тус сумын нийт авлагын 93.8 хувийг Сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн авлага эзэлж байна.

Тайлант хугацаанд ерөнхий боловсролын сургууль цахим самбарын үнэнд 9950.0 мянган төгрөг шилжүүлж хөрөнгө орлого аваагүй авлага үүсгэсэн байна.

Хүснэгт № 3. Авлагын үлдэгдэл байгууллагаар /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
Засаг даргын Тамгын газар	7,022.8	41.3	(6,981.5)	0.0
Соёл	54.7	-	(54.7)	-
ЭМТ	535.9	641.5	105.7	0.4
СХС	171,823.3	159,502.6	(12,320.7)	93.8
ЕБС	10,000.0	9,950.0	(50.0)	5.8
НИЙТ ДҮН	189,436.5	170,135.3	(19,301.2)	100.0

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Сум хөгжүүлэх сангийн авлага оны эхэнд 171823.3 мянган төгрөгийн авлагатай байсан бөгөөд тайлант хугацаанд 11 иргэнд 51500.0 мянган төгрөгийн зээл шинээр олгож 70404.5 мянган төгрөгийн зээлийг барагдуулж оны эцэст 159502.6 мянган төгрөгийн зээлийн авлагын үлдэгдэлтэй байна. Үүний насжилтаар авч үзвэл 2013 онд олгосон 2 зээлдэгчийн 5975.0 мянга, 2014 онд олгосон 1 зээлдэгчийн 4099.2 мянга, 2015 онд олгосон 1 зээлдэгчийн 1175.0 мянга, 2017 онд олгосон 3 зээлдэгчийн 12470.0 мянга, 2019 онд олгосон 17 зээлдэгчийн 79948.4 мянга, 2020 онд олгосон 11 зээлдэгчийн 55835.0 мянган төгрөгийн зээлийн үлдэгдэлтэй байгаа бөгөөд хугацаа хэтэрсэн 11 зээлдэгчийн 29835.9 мянган төгрөгийн зээл, зээлийн хүүгийн авлага байна.

3.5.3 БАРАА МАТЕРИАЛ

Бараа материалын эхний үлдэгдэл 313668.5 мянга, эцсийн үлдэгдэл 488580.6 төгрөг болж, 174912.1 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 4. Бараа материалын үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)
Тусгай зориулалтын материал	126,028.6	150,546.2	24,517.7
Эм боох материал	877.8	3,912.8	3,035.0
Бэлэн бүтээгдэхүүн	5,947.0	21,680.0	15,733.0
Бичиг хэргийн материал	776.5	598.9	(177.6)
Аж ахуйн материал	49,630.4	65,191.9	15,561.6
Сэлбэг хэрэгсэл	-	1,335.0	1,335.0
Түлш, шатах тослох материал	1,629.9	6,606.9	4,977.0
Барилгын засварын материал	500.0	90.0	(410.0)
Хүнсний материал	97.0	115.5	18.6
Бусад хангамжийн материал	115,821.5	237,300.9	121,479.4
Мал амьтад	12,360.0	1,202.5	(11,157.5)
Дүн	313,668.5	488,580.6	174,912.1

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

- Бараа материалын дансны үлдэгдэл 488580.6 мянган төгрөг болж өмнөх оноос 174912.1 мянган төгрөгөөр өссөн нь Орон нутгийн хөгжлийн сан 110000.0 мянга, ерөнхий боловсролын сургууль 33116.7 мянга, цэцэрлэг 14067.7 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь голлох нөлөө үзүүлж байна. Энэ нь урд оны санхүүгийн тайлангийн зөвлөмжөөр аймгийн орон нутгийн хөгжлийн сангаас шилжүүлсэн 110000.0 мянган төгрөгийн спорт заалны санхүүжилтийг бүртгэсэнтэй холбоотой байна.

Хүснэгт № 5. Бараа материалын үлдэгдэл байгууллагаар /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
ИТХ	961.0	1,547.0	586.0	0.3
ЗДТГ	26,552.8	35,532.8	8,980.0	7.3
Соёл	11,487.6	10,675.3	(812.3)	2.2
ЭМТ	13,929.5	22,903.5	8,974.0	4.7
ОНХС	113,500.0	223,500.0	110,000.0	45.7
ЕБС	85,783.5	118,900.2	33,116.7	24.3
Цэцэрлэг	61,454.1	75,521.8	14,067.7	15.5
НИЙТ ДҮН	313,668.5	488,580.6	174,912.1	100.0

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд нийт нэмэгдсэн 547819.1 мянган төгрөгийн бараа материалын 369246.7 мянган төгрөг нь төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан, 110000.0 төгрөгийн материал шилжүүлэн авсан, хандиваар 68572.4 мянган төгрөг тус тус нэмэгдсэн байна. Тайлант онд Засаг даргын Тамгын газар 32688.0 мянга, соёлын төв 7965.0 мянга, Эрүүл мэндийн төв 18844.9 мянга, Ерөнхий боловсролын сургууль 16113.8 мянга, цэцэрлэг 925.7 мянга нийт 68572.4 мянган төгрөгийн хөрөнгийг тус тус хандив тусламжаар, Орон нутгийн хөгжлийн хөрөнгөөр хийгдсэн 100000.0 мянган төгрөгийн хөрөнгийг шилжүүлэн авсан байна.

Хүснэгт № 6. Бараа материалын орлого, зарлагын төрөл /мянган төгрөг/

Нэмэгдсэн	547,819.1	Хасагдсан	372,907.0
Худалдан авсан	369,246.7	Худалдсан, зарцуулсан	340,915.7
Хандиваар	110,000.0	Шилжүүлсэн	-
Шилжүүлсэн авсан	68,572.4		-
бусад	-	бусад	31,991.3

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

3.5.7 Үндсэн хөрөнгө

Үндсэн хөрөнгийн эхний үлдэгдэл 4398133.0 мянга, эцсийн үлдэгдэл 4669141.5 мянган төгрөг болж, 271008.5 мянган төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 7. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
БИЕТ ХӨРӨНГӨ	4,316,342.0	4,587,645.5	271,303.5	98.3
Барилга байгууламж, орон сууц	3,159,797.6	3,238,610.0	78,812.5	69.4
Тээврийн хэрэгсэл	334,241.2	294,366.4	(39,874.8)	6.3
Машин тоног төхөөрөмж	533,493.9	592,114.6	58,620.7	12.7
Тавилга эд хогшил	237,067.5	283,193.0	46,125.5	6.1
Номын фонд	47,741.9	52,936.6	5,194.7	1.1
БИЕТ БУС ХӨРӨНГӨ	81,791.0	81,496.0	(295.0)	1.7
Программ хангамж	2,375.0	2,080.0	(295.0)	0.0
Бусад биет бус хөрөнгө	79,416.0	79,416.0	-	1.7
НИЙТ ДҮН	4,398,133.0	4,669,141.5	271,008.5	100.0

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тайлант онд 271008.5 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн бөгөөд үүний 74.6 хувь буюу 202,317.4 мянган төгрөгийг хөрөнгийн хандиваар болон үнэ төлбөргүй шилжүүлэн авсан нь голлох нөлөө үзүүлж байна. Үүнд ЗДТГ нь орон нутгийн хөгжлийн сангаас 101687.1 мянга, дэлхийн зөн ОУБ-аас 25737.8 мянга, аймгийн ЗДТГ-аас 14192.5 мянга төгрөгийн хөрөнгө үнэ төлбөргүй шилжүүлэн авсан байна. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр ЕБС 9000.0 мянган төгрөгийн сургуулийн дотор засвар, соёлын төвийн номын санд 4500.0 мянган төгрөгийн тавилга хэрэгсэл, Эрүүл мэндийн төвд 8300.0 мянган төгрөгийн тоног төхөөрөмж тус тус хийгдэж шилжүүлэн авсан байна.

Хүснэгт № 8. Үндсэн хөрөнгийн үлдэгдэл байгууллагаар /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
----------	----------------	-----------------	------------------------	-----------------

ИТХ	37,525.0	41,117.7	3,592.7	0.9
ЗДТГ	1,634,277.7	1,780,665.3	146,387.6	38.1
Соёл	359,464.3	375,887.3	16,423.0	8.1
ЭМТ	462,379.0	507,924.5	45,545.5	10.9
ЕБС	1,223,515.2	1,273,482.3	49,967.1	27.3
Цэцэрлэг	680,971.7	690,064.4	9,092.6	14.8
НИЙТ ДҮН	4,398,133.0	4,669,141.5	271,008.5	100.0

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Тухайн онд 77269.2 мянган төгрөгийн хөрөнгийг худалдан авсан, 11390.7 мянган төгрөгийн хөрөнгийг хандив тусламжаар, 190926.7 мянга, бусад байдлаар 31921.8 төгрөгийг шилжүүлэн авсан байна. Эрүүл мэндийн төвийн барилгын дээврийн засвар 2019 онд хийгдэж аймгийн ИТХ-ын 2020 оны 48 дугаар тогтоолоор "Хөрөнгөнд эзэмшигч тогтоох" шийдвэрийн дагуу 31921.8 мянган төгрөгийг орлого авсан байна.

ЗДТГазар нь аймгийн ИТХ-ын тэргүүлэгчдийн 2020.03.04-ны өдрийн 21 дугаар тогтоолоор 25874.8 мянган төгрөгийн авто тээврийн хэрэгсэл, мөн аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2020.11.06-ны өдрийн 108 дугаар тогтоолоор ашиглалтгүй 425.0 мянган төгрөгийн программ хангамж данснаас хассан байна.

Эрүүл мэндийн төв аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2020.03.04-ны өдрийн 21 дүгээр тогтоолоор 14000.0 мянган төгрөгийн өртөгтэй автомашин, мөн аймгийн ИТХ-ын Тэргүүлэгчдийн 2020.11.06-ны өдрийн 108 дугаар тогтоолоор ашиглалтгүй байсан 200.0 мянган төгрөгийн өртөгтэй программ хангамжийг тус тус акталсан байна.

Хүснэгт № 9. Үндсэн хөрөнгийн орлого, зарлагын төрөл /мянган төгрөг/

Нэмэгдсэн	311,508.3	Хасагдсан	40,499.8
Худалдан авсан	77,269.2	Худалдсан	-
Хандиваар	11,390.7	Акталсан	40,499.8
Шилжүүлэн авсан	190,926.7	Шилжүүлсэн	-
бусад	31,921.8	Бусад	-

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

3.5.8 Өр төлбөр

Нийт өр төлбөрийн эхний үлдэгдэл 36105.0 мянга, эцсийн үлдэгдэл 34360.3 мянган төгрөг болж 1744.7 мянган төгрөгөөр буурсан байна

Хүснэгт № 10. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР ДҮН	36,105.0	34,360.3	(1,744.7)	100.0
Ажилчидтай холбогдсон өглөг	677.1	4,371.5	3,694.4	12.7
Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	7.0	1,567.9	1,560.9	4.6
Байгууллагад төлөх өглөг	35,420.9	28,420.9	(7,000.0)	82.7
Дүн	36,105.0	34,360.3	(1,744.7)	100.0

Эх сурвалж: Бөмбөгөр сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Богино хугацаат өр төлбөр нь 34360.3 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй бөгөөд орон нутгийн хөгжлийн сангийн өглөг 28366.9 хувь буюу 82.6 хувийг эзэлж байгаа нь голлох нөлөө үзүүлж байна. Энэ нь орон нутгийн хөгжлийн сан нь тариалан эрхлэлтийг дэмжих сангаас газар тариалангийн тоног төхөөрөмжийг зээлээр авсантай холбоотой бөгөөд тайлант онд 7000.0 мянган төгрөг төлсөн байна.

Хүснэгт № 11. Нийт өр төлбөрийн үлдэгдэл байгууллагаар /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өсөлт (+), Бууралт (-)	Дүнд эзлэх хувь
ИТХ	591.6	303.9	(287.7)	0.9
ЗДТГ	72.1	72.1	-	0.2
Соёл	55.0	36.7	(18.2)	0.1
ЭМТ	19.5	5,507.2	5,487.7	16.0
ОНХС	35,366.9	28,366.9	(7,000.0)	82.6
ЕБС	-	73.4	73.4	0.2

ДҮН	36,105.0	34,360.3	(1,744.7)	100.0
-----	----------	----------	-----------	-------

3.5.9 Засгийн газрын хувь оролцоо

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны эхний үлдэгдэл 4000195.4 мянга, эцсийн үлдэгдэл 4318877.2 мянган төгрөг болж, 318681.8 мянган төгрөгөөр төгрөгөөр өссөн байна.

Хүснэгт № 12. Засгийн газрын хувь оролцоо /мянган төгрөг/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өссөн+ Буурсан -	Дүнд эзлэх хувь
Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	1,653,537.0	1,653,537.0	-	38.3
Өмч: - төрийн	1,653,537.0	1,653,537.0	-	38.3
Хуримтлагдсан үр дүн	826,816.1	1,166,728.7	339,912.6	27.0
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	1,519,842.4	1,498,611.5	(21,230.8)	34.7
Дүн	4,000,195.4	4,318,877.2	318,681.8	100.0

Эх сурвалж: Шинэжинст сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Хуримтлагдсан үр дүн данс 339912.6 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүн 339912.6 мянган төгрөгөөр өссөнтэй холбоотой байна.

Дахин үнэлгээний нэмэгдэл данс 21230.8 мянган төгрөгөөр буурсан нь ЗДТГ-ын 25874.8 мянган төгрөгийн авто тээврийн хэрэгсэл акталсантай холбоотой байна.

3.5.10 Орлогын данс

Сумын ИТХ-ын 2019.12.19-ний өдрийн хуралдаанаар 7/05 дугаар тогтоолоор сумын төсвийн татварын орлогыг 78820.0 мянга, хүү торгуулийн орлогыг 8000.0 мянга, нийт 86820.0 мянган төгрөгөөр анх баталсан ба 2020.09.24-ны өдрийн 8/03 дугаар тогтоолоор сумын төсөвт төвлөрүүлэх орлогыг 15000.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж тодотгон татварын орлогыг 78820.0 мянга, хүү торгуулийн орлогыг 8000.0 мянган төгрөгөөр баталжээ.

Хүснэгт №13. Төвлөрүүлэх орлого /мянган төгрөг/

Орлогын төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1.Татварын орлого	78,820.0	210,479.9	124,936.2	1,976.3
ИОТХ	10,000.0	136,666.2	126,666.2	1,366.7
Бууны татвар	2,500.0	1,946.0	(554.0)	77.8
Улсын тэмдэгийн хураамж	3,500.0	1,779.2	(1,720.8)	50.8
Хадгалмжийн хүүгийн орлого	34,500.0	40,046.4	5,546.4	116.1
Үл хөдлөх хөрөнгө худалдан борлуулсаны орлого	-	2,080.0	2,080.0	-
Газрын төлбөр	7,320.0	9,439.3	2,119.3	129.0
Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	5,000.0	11,799.1	6,799.1	236.0
Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	16,000.0	-	(16,000.0)	-
бусад татвар		6,723.7	6,723.7	-
2.Татварын бус орлого	8,000.0	26,388.0	18,388.0	329.9
2.1.Хүү торгуулийн орлого	8,000.0	26,388.0	18,388.0	329.85
Нийт дүн	86,820.0	236,867.9	143,324.2	272.8

Эх сурвалж: Шинэжинст сумын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Сумын төсөвт төвлөрөх татварын орлогыг 143324.2 мянган төгрөгөөр давуулан биелүүлсэн байна. Орлогын нэр төрлөөр авч үзвэл иргэний орлого тодорхойлох хуудсаар тодорхойлсон татварын орлого 126666.2 мянга, хадгаламжийн хүүгийн орлого 5546.4 мянга, газрын төлбөр 2119.3 мянга, хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж 6799.1 мянган төгрөгөөр тус тус давуулан биелүүлсэн байна.

Иргэний орлого тодорхойлох хуудсаар тодорхойлсон хувь хүний орлогын албан татвар 5000.0 мянган төгрөгийн орлогын төлөвлөгөө батлагдаж гүйцэтгэлээр 136666.2 мянган төгрөгийн орлого төвлөрүүлсэн байна. Үүний 121364.4 мянган төгрөг нь 2020 оны 12 дугаар сард "Эрдэнэс таван толгой" ХК-ны ногдол ашгийн орлого, 15301.9 мянган төгрөг нь ИОТХ-аар тооцсон орлого байна.

Харин бууны албан татвар 77.8 хувь буюу 554.0 мянга, улсын тэмдэгтийн хураамж 50.8 хувь буюу 1720.8 мянган төгрөгийн орлого тус тус тасарч, ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр 16000.0 мянган төгрөг төлөвлөсөн боловч орлого ороогүй байна.

Үл хөдлөх хөрөнгө борлуулсны орлогын албан татвар 2080.0 мянга, бусад татвар хураамж 6723.7 мянган төгрөг орлогын төлөвлөгөөгүй орлого орсон байна.

Хүү торгуулийн орлого 8000.0 мянган төгрөг оруулахаар төлөвлөж 26388.0 мянган төгрөгийн орлого орсон нь цагдаагийн торгуулийн орлого байна.

Төсөвт байгууллагын өөрийн орлогод Засаг даргын Тамгын газар 1000.0 мянган төгрөгийн орлогоос 570.0 мянга, соёлын төв 1000.0 мянган төгрөгийн орлогоос 928.0 мянган төгрөгийн орлого тус тус орж, ерөнхий боловсролын сургуулийн 1000.0 мянган төгрөгийн орлого төлөвлөсөн боловч орлого ороогүй байна.

Сум хөгжүүлэх сангийн зээл, хүүгийн төлөлтөөр тайлант онд 53000.0 мянган төгрөгийг оруулахаар баталснаас 70404.5 мянган төгрөгийн орлогыг оруулсан байна.

3.5.11 Зардлын данс

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 70105, 70106, 70503, 71702, 71801, 71802, 71806, 72101 гэсэн кодтой 8 хөтөлбөрт зориулан 2459204.0 мянган төгрөгийн төсөв батлагдсанаас 2304852.8 мянган төгрөгийг гүйцэтгэлээр зарцуулснаас мянган төгрөгийг 2124133.7 урсгал зардалд зарцуулсан бол 180719.1 мянган төгрөгийг хөрөнгийн зардалд буюу ОНХС-ийн хөрөнгөөс зарцуулсан байна.

3.6 Төсвийн гүйцэтгэлийн талаарх тайлбар, тодруулга

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь энэ хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Төсвийн төлөвлөлт

Аймгийн СТСХ-ээс авсан судалгаагаар тус төвлөрүүлэн захирагчийн харьяаны 5 төсвийн байгууллага төсвийн төслийг бэлтгэж, аймгийн СТСХ-т хүргүүлсэн ба Эрүүл мэндийн төв төсвийн төслийг хүргүүлээгүй ба сумын Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын 2019.12.19-ний өдрийн 7/05 дугаар тогтоолоор нийт 2510680.5 мянган төгрөгийг баталсан байна.

Хүснэгт №14. Төсвийн төлөвлөлт байгууллагаар /мянган төгрөг/

Орлогын төрөл	Төсвийн төсөл	Анх батлагдсан төсөв	Зөрүү
Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	41,723.5	67,906.6	26,183.1
Засаг даргын Тамгын газар	500,827.7	366,037.5	(134,790.2)
Сургууль	660,370.2	787,355.9	126,985.7
Цэцэрлэг	373,659.6	470,620.9	96,961.3
Эрүүл мэндийн төв		431,243.0	431,243.0
Соёлын төв	98,063.6	101,398.6	3,335.0
Сум хөгжүүлэх сан		53,000.0	53,000.0
Орон нутгийн хөгжлийн сан		233,118.0	233,118.0
Нийт дүн	1,674,644.6	2,510,680.5	836,035.9

Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн хэрэгжүүлэх 8 хөтөлбөрийн арга хэмжээний зардалд сумын ИТХ-ын 2019.12.19-ний өдрийн 7/05 дугаар тогтоолоор анх баталсан 2510680.5 мянган төгрөгийг 2020.09.24-ний өдрийн 8/03 дугаар тогтоолоор 3536.2 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж баталсан бол тусгай зориулалтын шилжүүлгийн байгууллагуудын зардлыг аймгийн Засаг даргын 2020.11.27-ний өдрийн А/770 дүгээр захирамжаар 20647.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж, 2020.12.30-ний өдрийн А/850 дугаар захирамжаар 75660.3 мянган төгрөгөөр бууруулснаар сумын нийт төсөв 2459204.0 мянган төгрөг болжээ.

Нийт зардлын 1448182.5 мянган төгрөгийг тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилтээс, 143918.9 мянган төгрөгийг орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох санхүүжилтээс, 545939.6 мянган төгрөгийг санхүүгийн дэмжлэгээс, 71820.0 мянган төгрөгийг сумын орон нутгийн төсвөөс, 111500.0 мянган төгрөгийг үндсэн болон туслах үйл ажиллагааны орлогоос, 32843.0 мянган төгрөгийг эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилтээс, 105000.0 мянган төгрөгийг урьд оны үлдэгдлээс тус тус санхүүжүүлэхээр төлөвлөжээ.

Гүйцэтгэлээр тусгай зориулалтын шилжүүлгийн санхүүжилтийг бүрэн авч, орон нутгийн төсвөөс авах санхүүжилтийг 2094.5 мянган төгрөгөөр дутуу, эрүүл мэндийн даатгалын санхүүжилтээс 30.5 мянган төгрөгөөр дутуу, орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас олгох санхүүжилтийг 28779.5 мянган төгрөгөөр дутуу санхүүжүүлсэн ба улсын төсөвт 47308.2 мянга, орон нутгийн төсөвт 6864.4 мянган төгрөгийг буцаан төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт №15. Төсвийн гүйцэтгэл байгууллагаар /мянган төгрөг/

Байгууллагын нэр	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь	Улсын төсөвт төвлөрүүлсэн	ОН төсөвт төвлөрүүлсэн
ИТХ	70,334.60	67,573.01	2,761.59	96.1		2761.6
ЗДТГ	380,437.50	379,791.83	645.67	99.8		360.2
Сургууль	793,281.90	762,139.50	31,142.40	96.1	30,132.0	10.4
Цэцэрлэг	349,589.60	336,497.87	13,091.74	96.3	13,070.8	20.9
Соёлын төв	101,398.50	100,634.18	764.32	99.2		2142.3
Хүн эмнэлэг	431,243.00	425,538.04	5,704.96	98.7	4,105.4	1569.1
СХСан	53,000.00	51,959.30	1,040.70	98.0		
ОНХСан	279,918.90	180,719.09	99,199.81	64.6		
Нийт дүн	2,459,204.00	2,304,852.80	154,351.20	93.72	47,308.2	6,864.4

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл мянган төгрөг буюу 93.7 хувьтай байгаа нь Ерөнхий боловсролын сургуулийн урсгал зардлыг 30678.9 мянга, сургуулийн өмнөх боловсролын зардал 13091.7 мянга, орон нутгийн хөгжлийн сангийн зардлыг 99199.8 мянган төгрөгөөр тус тус зарцуулаагүй байгаа нь голлох нөлөөг үзүүлж байна.

Хүснэгт 16. Бөмбөгөр сумын Засаг даргын төсвийн гүйцэтгэл, хөтөлбөрөөр /мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл
НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	2,459,204.0	2,304,852.8	154,351.2	93.7
70105 ОН-ын өөрөө удирдах ёсны байгууллага	70,334.6	67,573.0	2,761.6	96.1
80101 Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	59,180.7	57,268.2	1,912.5	96.8
80802 Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж,	600.0	600.0	-	100.0
80825 Багийн ИНХ-ын дарны урамшуулал	10,553.9	9,704.8	849.1	92.0
70106 ОН-ын гүйцэтгэх засаглалын удирдлага	380,437.5	379,791.8	645.7	99.8
80101 Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	301,185.1	300,683.1	502.0	99.8
80106 Баг, хорооны ҮАЗардал	52,425.9	52,282.2	143.7	99.7
80802 Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж,	7,926.5	7,926.5	-	100.0
81102 Орон нутгийн нөөц хөрөнгө	11,500.0	11,500.0	-	100.0
82212 Хур хог хаягдал, орчны бохирдлыг бууруулах	7,400.0	7,400.0	-	100.0
70503 Орон нутгийн зорилтот ХОруулалт	279,918.9	180,719.1	99,199.8	64.6
80904 Нийгмийн зориулалттай барилга	279,918.9	180,719.1	99,199.8	64.6
71602 Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээ	431,243.0	425,538.0	5,705.0	98.7
80109 ТЗШ-ийн бга-уудын тогтмол зардал	25,552.8	23,983.7	1,569.1	93.9
80302 Нэг иргэнд ногдох нормативаар	25,856.1	25,855.4	0.7	100.0
81603 үндсэн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээ	379,834.1	375,698.9	4,135.2	98.9
71702 Соёл урлаг	101,398.5	100,634.2	764.3	99.2
80101 Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	97,598.5	96,834.2	764.3	99.2

80214 Уран бүтээл хийлгэх	1,950.0	1,950.0	-	100.0
80802 Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал	1,850.0	1,850.0	-	100.0
71801 Сургуулийн өмнөх боловсрол	349,589.6	336,497.9	13,091.7	96.3
80103 Гэрээгээр гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээ	13,733.1	12,706.4	1,026.7	92.5
80109 ТЗШ-ийн бга-уудын тогтмол зардал	20,119.0	20,098.1	20.9	99.9
80802 Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж,	3,150.7	3,150.0	0.7	100.0
81807 Цэцэрлэгийн хүүхдийн хоол	23,208.0	23,879.2	(671.2)	102.9
81831 Ээлжийн бүлэгт хамруулах	167.4	167.4	-	100.0
81833 Явуулын багшийн үйлчилгээ	7,611.4	3,805.8	3,805.6	50.0
81834 Боловсролын стандарт, сургалтын үйл ажиллагаа	243,427.6	237,029.6	6,398.0	97.4
81835 Сургалтын хэвийн үйл ажиллагаа	38,172.4	35,661.4	2,511.0	93.4
71802 Ерөнхий боловсрол	784,245.2	753,566.3	30,678.9	96.1
80103 Гэрээгээр гүйцэтгүүлэх ажил, үйлчилгээ	43,259.0	40,269.1	2,989.9	93.1
80109 ТЗШ-ийн бга-уудын тогтмол зардал	46,417.2	46,406.8	10.4	100.0
80802 Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж, урамшуулал	5,725.2	5,723.0	2.2	100.0
81801 үдийн цай хөтөлбөр	26,294.3	14,328.9	11,965.4	54.5
81806 Дотуур байрны үйлчилгээ	67,230.7	61,026.8	6,203.9	90.8
81834 Боловсролын стандарт, сургалтын үйл ажиллагаа	452,243.1	447,376.2	4,866.9	98.9
81835 Сургалтын хэвийн үйл ажиллагаа	143,075.7	138,435.4	4,640.3	96.8
71806 Насан туршын болон албан бус боловсрол	9,036.7	8,573.2	463.5	94.9
80101 Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	9,036.7	8,573.2	463.5	94.9
72101 Жижиг дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих	53,000.0	51,959.3	1,040.7	98.0
82611 Жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих	53,000.0	51,959.3	1,040.7	98.0

Эх сурвалж: :Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр харуулсан мэдээллийг энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

Нэмэлт санхүүжилт

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Дээд шатны төсвийн захирагчаас 4 байгууллага 138106.7 мянган төгрөгийн орлогыг бүрдүүлжээ.

Үүнээс тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмжид 14727.1 мянга, хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэгт 35537.5, бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж 57116.7 мянган нийт 107381.2 мянган төгрөгийг зарцуулж, үлдэгдэл 30725.4 мянган төгрөгийг төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Хүснэгт 17. Нэмэлт санхүүжилтийн дансны судалгаа /мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	ЗДТГ	ЕБС	Цэцэрлэг	ЭМТ	НИИТ
НИИТ ОРЛОГО	52,580.1	33,288.7	7,874.0	44,363.9	138,106.7
Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	52,580.1	33,288.7	7,874.0	44,363.9	138,106.7
НИИТ ЗАРЛАГА	21,854.7	33,288.7	7,874.0	44,363.9	107,381.2
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	21,854.7	10,000.0		25,262.0	57,116.7

Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	14,727.1			14,727.1
Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	8,561.6	7,874.0	19,101.9	35,537.5
Төсөвт төвлөрүүлсэн	30,725.4	-	-	30,725.4

3.7 Шилэн дансны мэдээлэл

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 155 мэдээллээс 140 мэдээллийг хугацаанд нь, 13 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 2 мэдээллийг мэдээлээгүй байна.

Хүснэгт 18. Шилэн дансны мэдээлэл

д/д	хугацаа	төрөл	удаа	хугацаанд нь мэдээлсэн	хугацаа хоцроосон	мэдээлээгүй	Хоцроосон болон хоцроосон мэдээлэл
1	Бүтэн жил	12	12	12			
2	Хагас жил	3	3	3			
3	Улирал бүр	2	8	7	1		Улсын төсөв болон орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл
4	Сар бүр	5	60	51	7	2	Улсын төсөв болон орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлэх орлогын төлөвлөгөө, гүйцэтгэл 2,3,6,7,8 дүгээр сарууд хугацаа хоцроож мэдээлсэн, 10,11 сар мэдээлээгүй байна. Мөн Засгийн газрын болон орон нутгийн сангийн орлого, зарлага, хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөө гүйцэтгэл 8 сар, Хөрөнгийн зардал, хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл, концессийн зүйлийн жагсаалт, гүйцэтгэл 8 саруудад тус тус хугацаа хоцроож байрдуулсан.
5	Тухай бүр	6	72	67	5		Тухайн жилийн төсөвт орсон нэмэлт, өөрчлөлт 10 сар, Хөрөнгийн болон урсгал зардалд тусгагдсан арга хэмжээний тендерийн ерөнхий мэдээлэл 3 сар, Бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, зонцесс, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр авлага, үүсгэсэн аливаа шийдвэр 2, 11, 12 саруудад тус тус хугацаа хоцроосон байна.
НИЙТ		30	155	140	13	2	

Эх сурвалж. Хүрээмарал сумын Засаг даргын шилэн дансны цахим хуудас

3.8. Өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилтийн талаарх тайлбар, тодруулга

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид алдаа зөрчлийг давтан гаргахгүй байх 18300.0 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж хүргүүлсэн ба зөвлөмжийн хэрэгжилтийг сумын Засаг даргын 2020 оны 5 дугаар сарын 28-ний өдрийн 189 тоот албан бичгээр ирүүлж хэрэгжилтийг тооцсон байна. Хэрэгжилт дараах байдалтай байна.

Хүснэгт 19 Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар өгсөн төлбөрийн акт, албан шаардлагын хэрэгжилт

Үзүүлэлт	Өмнөх оны илрүүлэлт		Биелэлт		Биелэгдээгүй		Хэрэгжилтийн хувь
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	
Зөвлөмж	3	18300.0	3	18300.0			100.0
Нийт	3	18300.0	3	18300.0			100.0

3.9 Аудитын явцад хэрэгжүүлсэн горим сорил, түүний үр дүн

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд харьяа 6 төсвийн байгууллага, 2 тусгайн сангийн нийт 8 санхүүгийн тайлан нэгтгэгдсэнээс бүх байгууллага аудитад хамрагдсан ба 4 байгууллагын санхүүгийн тайланд дүгнэлт гаргаж 4 байгууллагын санхүүгийн тайланд түүвэрт хамруулж 1 байгууллагын санхүүгийн тайланд итгэл үзүүлсэн байна.

Аудитад хамрагдсан харьяа байгууллагуудын санхүүгийн тайланд дүгнэлт гаргасан 4 байгууллагаас “Зөрчилгүй” 2, “Хязгаарлалттай” 2 санал дүгнэлт өгсөн байна.

Хүснэгт 19. Хязгаарлалттай болон авсан байгууллагууд

БАЙГУУЛЛАГЫН НЭР	ДҮГНЭЛТ ӨГСӨН ГОЛ АСУУДАЛ
"ХЯЗГААРЛАЛТТАЙ САНАЛ ДҮГНЭЛТ"	
БӨМБӨГӨР СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР	- Байгууллагын даргын тушаалаар томилогдсон тооллогын комисс нь хөрөнгийг тоолсон боловч үр дүнг даргын тушаалаар баталгаажуулаагүйгээс санхүүгийн тайлангийн үлдэгдэл зөрүүтэй илэрхийлэгдсэн, нэмэлт санхүүжилтийн дансны 18225.7 мянган төгрөгийн орлого, 5061.7 мянган төгрөгийн зарлагын гүйлгээг тооцооны болон бараа материалын дансанд тусгаж нярвын тайлан гаргаагүй байна. Дээрх алдаа зөрчлүүд нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 73 дугаар зүйлийн 73.2 дахь заалт, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13.7, 20.1.4, 13.4 дэх заалтуудыг зөрчсөн, санхүүгийн тайлангийн “Үнэн зөв байдал”, “Иж бүрэн байх”, “Оршин байх”, “Үнэлгээ” гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.
БӨМБӨГӨР СУМЫН ЕРӨНХИЙ БОЛОВСРОЛЫН СУРГУУЛЬ	"Байгууллагын дарга тушаал гаргаагүй байхад 6707.9 мянган төгрөгийн бараа материалыг акталж устгасан; Кассын тайлан гаргаагүй, бараа материалын тайланг холбогдох журам, стандартын бэлтгэж гаргаагүй байна. Нягтлан бодогч санхүүгийн программд бараа материалыг бөөн дүнгээр бүртгэсэн байгаа нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.4 дэх “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын гүйцэтгэх удирдлага, нягтлан бодогч нь үйлдвэрлэл, үйлчилгээний шат дамжлага, аж ахуйн үйл ажиллагааны хүрээнд гарсан хөрөнгө, эх үүсвэрийн хөдлөл, өөрчлөлт бүрийг анхан шатны баримтад бичгээр болон цахимаар бичилт хийж баталгаажуулна”, 13.7 дахь “Анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил, гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно” гэсэн заалттай нийцэхгүй, санхүүгийн тайлагналын Үнэн зөв байдал гэсэн батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна

Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн харьяаны төсвийн шууд захирагчийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар нийт 67528.0 мянган төгрөгийн 12 алдаа, зөрчил илэрснээс 972.0 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 49038.9 мянган төгрөгийн 4 зөрчилд албан шаардлага, 9106.6 мянган төгрөгийн зөрчилд менежментийн захидлаар удирдлагад зөрчлийг арилгах, давтан гаргахгүй байх 6 заалт бүхий зөвлөмж өгч, 11410.6 мянган төгрөгийн 1 алдааг санхүүгийн тайланд залруулжээ. /Хавсралт 2./

Байгууллагын нэр	нийт алдаа зөрчлийн дүн		Үүнээс								
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Санхүүгийн тайланд залруулсан		
	тоо	Дүн	тоо	Дүн	тоо	Дүн	тоо	Дүн	тоо	Дүн	
ЗДТГ	4	30385.9	1	972.0	2	29413.9	1				
ЕБС	6	34743.5			2	16625.0	3	6707.9	1	11410.6	
Хүүхдийн цэцэрлэг	1	2398.7					1	2398.7			
Эрүүл мэндийн төв	1	0					1				
Нийт дүн	12	67528.1	1	972.0	4	46038.9	6	9106.6	1	11410.6	

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын санхүүгийн нэгтгэсэн тайланд хийсэн аудитаар нийт 141396.8 мянган төгрөгийн алдаа зөрчил илэрснээс 111560.9 мянган төгрөгийг 2 алдааг санхүүгийн тайланд залруулж, харьяа төсвийн шууд захирагчийн байгууллагын санхүүгийн

үйл ажиллагаанд тавих хяналтыг сайжруулах, шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж ажиллах 29835.9 мянган төгрөгийн 3 зөвлөмж өглөө. /Хавсралт 1./

Санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн залруулга

Төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн нэгтгэсэн тайланг нэгтгэхдээ харьяа байгууллагуудын аудит хийсэн санхүүгийн тайлангаас зөрүүтэй нэгтгэсэн байна. Үүнд:

Санхүүгийн нэгтгэсэн үр, мөнгөн гүйлгээний тайланд урд оны санхүүгийн тайлангийн аудитын зөвлөмжөөр аймгийн ОНХС-гийн хөрөнгөөр сумын спорт заалны санхүүжилтэд олгосон 110.0 сая төгрөгийг бүртгэхдээ үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор бүртгэсэн байна.

Санхүүгийн нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд Эрүүл мэндийн 1560.9 мянган төгрөгийн бараа үйлчилгээний зардлын өглөгийг дутуу нэгтгэсэн байна.

3.10 Дараагийн аудитаар авч үзэх буюу анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал

Санхүүгийн тайлангийн завсрын аудитаар аудитлагдсан тайлангийн 2020 оны эцсийн үлдэгдлийг Э-тайлангийн 2021 оны эхний үлдэгдлээр зөв оруулсан эсэхийг нягталж тодруулах шаардлагатай мөн нягтлан бодогч нарын хариуцлагыг дээшлүүлэн санхүүгийн программын эцсийн үлдэгдлийг э-тайлангийн үлдэгдлээр зөв хаалт хийсэн эсэх дээр сумын Санхүүгийн албаны дарга хянаж, дотоод хяналтыг сайжруулах шаардлагатай байна.

4. МЕНЕЖМЕНТИЙН ЗАХИДАЛ

Менежментийн захидалд цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлоор нь эрэмбэлэн үзүүлэв. Үүнд:

4.1 УДИРДЛАГЫН ДЭЭД БОЛОН ДОТООД ХЯНАЛТ

4.1.1. Илрүүлэлт: Төсөвт байгууллага, сангийн нягтлан бодогч нар Сангийн яамны Э-тайланд санхүүгийн тайланд хөрөнгө материал, орлого, зарлагын төрлийг зөрүүтэй тайлагнасан, харьяа төсвийн шууд захирагчийн байгууллагууд нь хөрөнгө материалыг аваагүй байхад тодотгол хийж хөрөнгө бэлтгэхээр мөнгийг шилжүүлж авлага үүсгэсэн, төсвийн хөрөнгийг зориулалт бусаар зарцуулсан, анхан шатны баримтын бүрдэлгүй гүйлгээ хийсэн зөрчил санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрч 2 байгууллага “Хязгаарлалттай” дүгнэлт авсан байхад сумын санхүүгийн албаны дарга хяналт тавьж ажиллаагүй байна.

Энэ нь Үнэн зөв байдал, Хэмжилт, Оршин байх гэсэн батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүйгээс гадна Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай, Төсвийн тухай хууль, Сангийн сайдын 55 дугаар тушаалаар батлагдсан журмыг тус тус зөрчсөн байна.

4.1.2. Эрсдэл: Харьяа байгууллагуудын аудитаар илэрсэн материаллаг хэмжээний алдаа зөрчлийн дүн санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн хүлээн зөвшөөрөгдөх материаллаг байдлаас хэтэрсэн байх.

4.1.3 Өгсөн зөвлөмж: Сумын төсөвт байгууллагуудын нягтлан бодох бүртгэл, анхан шатны баримтын бүрдэлд сумын Төрийн сангийн мэргэжилтэн, санхүүгийн тайлангийн үнэн зөв гаргасан байдал, аудитлагдсан санхүүгийн тайланг Сангийн яамны Э-тайланд орлого, зарлагыг данс бүрээр тайлагнаж байгаад санхүүгийн албаны дарга тавьж байгаа дотоод хяналтаа сайжруулах.

4.1.4 Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар: Хүлээн зөвшөөрсөн.

4.2. УДИРДЛАГЫН ДЭЭД БОЛОН ДОТООД ХЯНАЛТ

4.2.2 Илрүүлэлт:

Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 155 мэдээллээс 140 мэдээллийг хугацаанд нь, 13 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 2 мэдээллийг мэдээлээгүй байна.

Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 4 дүгээр зүйлийн 4.1.1 дэх "Мэдээлэл үнэн зөв, бодитой, иж бүрэн байх зарчмыг баримтална" гэснийг зөрчсөн байна.

4.2.2 **Эрсдэл:** Төсвийн хөрөнгийг үр ашигтай захиран зарцуулах зорилгоор төсвийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх шийдвэр, үйл ажиллагаа ил тод, нээлттэй, ойлгомжтой байх, түүнд олон нийт хяналт тавих мэдээллийн тогтолцоо бүрдүүлэхгүй байх.

4.2.3 **Өгсөн зөвлөмж:** Шилэн дансны тухай хуулийг хэрэгжүүлж, мэдээллийг шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст хугацаанд нь бүрэн байршуулах.

4.2.4 **Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар:** Хүлээн зөвшөөрсөн.

4.3. УДИРДЛАГЫН ДЭЭД БОЛОН ДОТООД ХЯНАЛТ

4.3.1. Илрүүлэлт:

Сум хөгжүүлэх сангаас олгосон хөнгөлөлттэй зээлийн 159502.6 мянган төгрөгийн үлдэгдлээс 11 зээлдэгчийн 29835.9 мянган төгрөгийн зээл, зээлийн хүүгийн үлдэгдэл нь 2013-2017 онуудад олгосон гэрээ хугацаа дуусаж хэтэрсэн байхад хяналт тавьж, хугацаа хэтэрсэн зээлийг төлүүлээгүй байна.

Энэ нь Монгол улсын Засгийн газрын 2016 оны 153 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Сум хөгжүүлэх сангийн хөрөнгийг бүрдүүлэх, зарцуулах, тайлагнах, хяналт тавих журам"-ын 4.7 "Иргэн, хуулийн этгээд авсан зээл, зээлийн хүүг гэрээнд заасан хугацаанд сангийн дансанд буцаан төлнө" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна

4.3.2. **Эрсдэл:** Сангийн хөрөнгөөс олгосон зээл гэрээнд заасан хугацаанд төлөгдөхгүй сан хохирох, дараагийн зээлдэгч сангаас зээл авах боломжгүй болох, авлага найдваргүй болох, орлогын төлөвлөгөө тасрах.

4.3.3 **Өгсөн зөвлөмж:** Сум хөгжүүлэх сангийн хөрөнгөөс хөнгөлөлттэй зээл авч хугацаандаа төлөөгүй 11 зээлдэгчийн 29835.9 мянган төгрөгийн зээл, зээлийн хүүг 2021 оны 06 дугаар сарын 25-ны дотор төлүүлэх арга хэмжээ авч, заасан хугацаанд төлөөгүй иргэдийг хууль хяналтын байгууллагад шилжүүлэх

4.3.4 **Байгууллагаас өгсөн хариу, тайлбар:** Хүлээн зөвшөөрсөн.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2021 оны 06 дугаар сарын 25-ний дотор нотлох баримтын хамт ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

АУДИТЫН ТАЙЛАНГ:

Бэлтгэсэн:
АУДИТОР

Н.БҮНЧИНСҮРЭН 2021.03.25

Анхан шатанд хянасан:
АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

А.ЦЭЭНЯМ 2021.03.25

Хоёр дахь шатанд хянасан:
ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Б.МӨНХБАТ 2021.03.25

5. Хавсралт 1.: Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт

Огноо	Аудитын нэр:	Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлангийн аудит	Аудитын код:		
2020			БНА-2021/7/СТА-ТТЗ		
Шалгагдсан байгууллагын нэр:		Бөмбөгөр сумын Засаг дарга	Мянган төгрөг		
№	Алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн	Аудитын байгууллагаас гаргасан шийдэл	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
				Албан тушаал	Овог нэр
1	2	3	4	5	
1	Санхүүгийн нэгтгэсэн үр, мөнгөн гүйлгээний тайланд урд оны санхүүгийн тайлангийн аудитын зөвлөмжөөр аймгийн ОНХС-гийн хөрөнгөөр сумын спорт заалны санхүүжилтэд олгосон 110.0 сая төгрөгийг бүртгэхдээ үндсэн үйл ажиллагааны орлогоор бүртгэсэн байна	110000.0	Санхүүгийн тайланд залруулсан	Засаг дарга Санхүүгийн албаны дарга	М.Мөнхжаргал Б.Нарангэрэл
2	Санхүүгийн нэгтгэсэн санхүүгийн байдлын тайланд Эрүүл мэндийн 1560.9 мянган төгрөгийн бараа үйлчилгээний зардлын өглөгийг дутуу нэгтгэсэн байна.	1560.9	Санхүүгийн тайланд залруулсан	Засаг дарга Санхүүгийн албаны дарга	М.Мөнхжаргал Б.Нарангэрэл
3	Төсөвт байгууллага, сангийн нягтлан бодогч нар Сангийн яамны Э-тайланд санхүүгийн тайланд хөрөнгө материал, орлого, зарлагын төрлийг зөрүүтэй тайлагнасан, харьяа төсвийн шууд захирагчийн байгууллагууд нь хөрөнгө материалыг аваагүй байхад тодотгол хийж хөрөнгө бэлтгэхээр мөнгийг шилжүүлж авлага үүсгэсэн, төсвийн хөрөнгийг зориулалт бусаар зарцуулсан, анхан шатны баримтын бүрдэлгүй гүйлгээ хийсэн зөрчил санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрч 2 байгууллага "Хязгаарлалттай" дүгнэлт авсан байхад сумын санхүүгийн албаны дарга хяналт тавьж ажиллаагүй байна.		Зөвлөмж өгсөн	Засаг дарга Санхүүгийн албаны дарга	М.Мөнхжаргал Б.Нарангэрэл
4	Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд мэдээлбэл зохих 155 мэдээллээс 140 мэдээллийг хугацаанд нь, 13 мэдээллийг хугацаа хоцроож, 2 мэдээллийг мэдээлээгүй байна.		Зөвлөмж өгсөн	Засаг дарга Санхүүгийн албаны дарга	М.Мөнхжаргал Б.Нарангэрэл
5	Сум хөгжүүлэх сангаас олгосон хөнгөлөлттэй зээлийн 159502.6 мянган төгрөгийн үлдэгдлээс 11 зээлдэгчийн 29835.9 мянган төгрөгийн зээл, зээлийн хүүгийн үлдэгдэл нь 2013-2017 онуудад олгосон гэрээ хугацаа дуусаж хэтэрсэн байхад хяналт тавьж, хугацаа хэтэрсэн зээлийг төлүүлээгүй байна.	29835.9	Зөвлөмж өгсөн	Засаг дарга Санхүүгийн албаны дарга	М.Мөнхжаргал Б.Нарангэрэл
		141396.8			

оОо

6. Хавсралт 2.: Харьяа ТШЗ-ийн байгууллагуудын санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн жагсаалт /мянган төгрөгөөр/

Д/д	Аудитаар илрүүлсэн алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн /мянган төгрөг/	Алдаа, зөрчлийн шийдвэрлэлт	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
				Албан тушаал	Овог нэр
А	2	3	4	5	6
Бөмбөгөр сумын ЗДТГ		30,385.9			
1	ЗДТГ-ын жолооч А.Хүрэлбаатар 324.0 мянга, Л.Оюундэлгэрт 648.0 мянган төгрөгийг 2020.12.21-нд томилолтын хуудасгүйгээр албан томилолт олгосон байна.	972.0	Төлбөрийн акт тогтоосон	Дарга Нягтлан бодогч	Р.Наранбат Л.Очирбат
2	Н.Мөнхжаргалыг сумын ИТХ-ын 2017.06.30-ны өдрийн 3/06, 2017.08.04-ний өдрийн 03/01, 03/02, дугаар тогтоолуудыг үндэслэн Аймгийн Засаг дарга 2017.08.15-ны өдөр Б/598 тоот захирамжаар ажлаас халсныг сум дундын шүүхийн иргэний хэргийн анхан шатны шүүхийн 2019.03.29-ны өдрийн 131/ШШ2019/00270 дугаар захирамжаар 12212.9 мянган төгрөг олгуулахаар болсон. Үүний 6126.5 мянган төгрөгийг 2020.02.14-ны өдөр тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн тэтгэмжийн зардлаас олгосон байна	6,126.5	Албан шаардлага өгсөн	Дарга Нягтлан бодогч	Р.Наранбат Л.Очирбат
3	Хөрөнгийн тооллогыг нягтлан бодогч тооцоо бодож байгууллагын дарга баталгаажуулаагүй. Нярав нэмэлт санхүүжилтийн дансаар дамжсан шатахуун, оготно устгал, хамтарсан багийн санхүүжилтээс зарцуулсан материалыг орлого авч зарлага гаргаагүй байна.	23,287.4	Албан шаардлага өгсөн	Дарга Нягтлан бодогч	Р.Наранбат Л.Очирбат
4	Тайлант хугацаанд "Шилэн дансны тухай" хуулийн дагуу байршуулбал зохих 151 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 140 мэдээлэл, хугацаа болоогүй 2 мэдээлэл, хугацаа хоцроосон 4 мэдээлэл, 3 мэдээллийг шилэн дансанд байршуулаагүй байна.		Зөвлөмж өгсөн	Дарга Нягтлан бодогч	Р.Наранбат Л.Очирбат
Бөмбөгөр сумын Ерөнхий боловсролын сургууль		34,743.5			
1	Үндсэн хөрөнгөд бүртгэсэн 300.0 мянган төгрөгийн зургийн камер, 1568.4 мянган төгрөгийн сандал, 784.0 мянган төгрөгийн ширээний ашиглагдах жилийг 0 гэж бүртгэснээс үндсэн хөрөнгөд элэгдэл бодогдоогүй, 3931.6 мянган төгрөгийн номыг бөөн дүнгээр бүртгэсэн байна.	6,584.0	Албан шаардлага өгсөн	Захирал Нягтлан бодогч	Л.Насантогтох Б.Ганболд
2	Кассын гүйлгээгээр 10041.8 мянган төгрөгийн гүйлгээ гарсан байхад кассын тайлан гаргаагүй, кассаар дамжуулан зардлыг олгохдоо анхан шатны баримтын бүрдэл дутуу ба хөрөнгөд орлогод авахдаа худалдан авагч дээр "Төрийн сангийн кассын данс" гэж авсан, тооцоо нийлсэн акт, бараа материалын тайланг Сангийн сайдын 2017 оны 347 дугаар тушаалаар батлагдсан маягтын дагуу бэлтгээгүй, бараа материалыг тайлангийн эхний үлдэгдлийг бөөн дүнгээр гаргасан, няравын гаргасан тайлан ерөнхий дэвтрээс зөрүүтэй.	10,041.0	Албан шаардлага өгсөн	Захирал Нягтлан бодогч	Л.Насантогтох Б.Ганболд
3	Сэтгүүл, утасны нэгж /модемийн сунгалт/ зэргийг бараа материалын орлогод авч зарлагдсан, 2020 оны 10 дугаар сард авсан 83.6 мянган төгрөгийн эмийг бөөн дүнгээр орлогод авсан ба эмийг эм боох материал дансанд нэр төрлөөр нь бүртгэдэггүй, бусад хангамжийн материалд бөөн дүнгээр бүртгэсэн. Тайлант онд авсан 250.0 мянган төгрөгийн ном, 2920.0 мянган төгрөгийн нүүрсийг нярав нэр төрлөөр нь орлогод авсан байхад нягтлан бодогч программд бөөн дүнгээр орлогод авсан байна.		Зөвлөмж өгсөн	Захирал Нягтлан бодогч	Л.Насантогтох Б.Ганболд
4	Төсвийн захирагч оны эцэст эд хөрөнгийн тооллогын дүнг баталгаажуулсан тушаал гаргаагүй, тооллогын бүртгэлийг төрийн аудитын байгууллагад бүрэн ирүүлээгүйгээс дахин тулгалт хийж аудитад хүндрэл учруулсан.		Зөвлөмж өгсөн	Захирал Нягтлан бодогч	Л.Насантогтох Б.Ганболд
5	Төсвийн захирагч тушаал гаргаагүй байхад 6707.9 мянган төгрөгийн бараа материалыг акталж устгасан бөгөөд хөрөнгийг акталж устгасан баримтыг анхан шатны баримтад хавсаргаагүй байна.	6,707.9	Зөвлөмж өгсөн	Захирал Нягтлан бодогч	Л.Насантогтох Б.Ганболд
6	Цалингийн цэсээр ажиллагсад 554000.2 мянган төгрөгийн цалин олгосон байхад санхүүгийн тайланд 542589.6 мянган төгрөгөөр буюу 11410.6 мянган төгрөгөөр дутуу илэрхийлж, ажил олгогчоос төлөх нийгмийн даатгалын зардалтай гүйлгэн бүртгэсэн байна.	11,410.6	санхүүгийн тайланд залруулсан	Захирал Нягтлан бодогч	Л.Насантогтох Б.Ганболд

Бөмбөгөр сумын Засаг даргын 2020 оны санхүүгийн нэгтгэсэн тайлан, жилийн төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудит

Д/д	Аудитаар илрүүлсэн алдаа, зөрчлийн товч утга	Мөнгөн дүн /мянган төгрөг/	Алдаа, зөрчлийн шийдвэрлэлт	Алдаа, зөрчилтэй асуудал гаргасан албан тушаалтны	
				Албан тушаал	Овог нэр
А	2	3	4	5	6
Бөмбөгөр сумын Хүүхдийн цэцэрлэг		2,398.7			
1	2398,7 мянган төгрөгийн цалинг НДШ-ийн зардлаас гүйлгэн зарцуулсан.	2,398.7	Зөвлөмж өгсөн	Цэцэрлэгийн эрхлэгч, нягтлан бодогч	Б.Цэцгээ Б.Ганболд
Бөмбөгөр сумын Эрүүл мэндийн төв		-			
1	27 төрлийн 151 мэдээлэл оруулахаас 146 мэдээллийг хугацаанд байршуулж, төсөвт орсон нэмэлт өөрчлөлт, худалдан авах ажиллагааны тайлан, худалдан авах ажиллагааны төлөвлөгөө гэсэн 3 мэдээллийг хугацаа хоцроон байршуулсан байна		Зөвлөмж өгсөн	Эрхлэгч, нягтлан бодогч	Д.Оюундалай Ж.Гандалай
Нийт дүн		67,528.10			

_____оОо_____